

Gazeta este de 2 ori: Joi'a si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 1/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXVI.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 40.

Braslovu 23 Main 4 Iuniu

1873.

Braslovu 2 Iuniu n. 1873.

Fetiorii romani ai comerului levantinu din Brasiovu se pusera sub standartulu tricoloru nationale, care se santi eri cu o ceremonia inspirat6ria. Simbolulu standartulu e unirea singuraticiloru la unu scopu comunu spre ai casciga succesu de viatia victorios6a cu poteri unite si sacrificia imprumutate, odata cu on6rea si viati'a; standartulu nu se parascesce; e perfidu desertoru causei si scopulu, cine nu se incorda ai sustien6 susu volvairea. Ac6sta credentia a adunatu fetiorii romani levantini a se asiedia sub standartu nationale. Ce p6te fi mai nobilu decatu simbolulu unirei acesteia la progresu si aperare de interese cu poteri infratite. Divina idea, care merita a fi imbraciosiata de fetiorii romani din t6te plasele, din t6te cetatile si satele spre scopulu inaintarii si aperarii intereseloru ramulu industriei vietii loru! Si fetioriloru plugari nu le mai sta bine a reman6 fara a se intruni sub standartu nationale in t6te satele, spre a se ingrigi cu poteri unite de cultur'a rationale a campulu, legati cu juramentu, ca -si voru apera interesele ramulu vietii loru odata cu on6rea si viati'a. Eri au serbatu fetiorii romani comercianti, sodali — in faci'a unui publicu numerosu santirea asemenelui standartu cu o ceremonia inaltiat6ria de sentieminte si s6ra cu balu animatu si toaste insufetit6rie de cele mai nobile sentieminte patriotice si nationale, dupa cumu o vomu descrie mai pe largu in nr. v. Pentru acumu dorimu, c6 se fia exemplu de facu-simile la toti fetiorii romani de prin t6te anghiurile dulcei n6stre patrie.

Se trecemu la polilica. Foile straine anuntiasera, ca dep. Nasaudulu Ioachim Muresianu, provocatu a-si tramite credentialele, ar' fi respunsu, ca starea sanetatii nui concede a intra in dieta; acumu 6r' ele scriu, ca in 30 Maiu s'ar' fi prezentatu in cancelari'a presidiale a casei deputatiloru si ar' fi dechiaratu, ca pana acumu f6 impedecatu a apar6, inse de aici in colo va lua parte, si-si da protocolulu de alegere, care se si dede comisiunii verificat6rie. N'avemu scire autentica despre ac6sta, deacea nece ca ne lasamu la dejudecarea unei procederi c6 ac6sta. —

In dieta venira inainte petitiunile mai multoru comitate, a Cetatiei de balta, Arva, Liptau, Torna, cari cern, c6 Camer'a se faca capetu pusetiunei exceptional administrative a fundulu regiu, facundu lege egalizat6ria. Adamu L6z6r r6ga in camera pe min. de interne, c6 se nu se lase insielatu de contra sasi cei ce se tienu de vechile loru drepturi, ci se faca destulu legii, care ordon6za regularea fundulu regiu. W6chter inse raspunde, ca sasi vechi nu impedeca regularea, ci o dorescu, deci se alatura la propunerea comisiunii petitiunarie, care suna, c6 petitiunile comitateloru se se pred6 min. de interne spre a le studi6, la ceea ce se inv6 si cas'a.

— Bielz, unu literatu sasu, s'a denumitu inspectoru preste sc6lele populari din fundulu regiu; din fundulu regiu? Asi6 d6r' inspectoru sasu si preste sc6lele romane si maghiare? Nu mai e possibile, c6 se nu urmeze in casu de asi6 si denumirea unui inspectoru romanu si altulu maghiaru in fondulu regiu, ca-ce altufeliu indignatiunea romaniloru si a maghiariloru pentru caus'a loru scolaria ar' trece preste margini, candu pentru sasi se aplica principi-

piulu egalitatei nat. cu calcarea romaniloru si maghiariloru.

„Nemere -si bate jocu de prefav6rea ce se fac6 sasimei prin ac6sta denumire; noi dicemu: justitia est regnorum fundamentum, si ministeriulu se nu lasa val6re contraria acestui simbolu fericitoriu. —

In Vien'a sosi imper. Rusiei in 1-a Iuniu, intempnatu de monarchulu nostru la gara cu pompa imperat6sca. Serate, dineuri, in resiedintia si la Sch6nbrun, focu artificiale, revista de ostasi s. a. festine onor6za pe 6spe. Expositiunea se cercet6za cu t6ta scumpetea cea mare.

Una telegrama dela Parisu 3 Iuniu anuncia, ca noulu presiedinte Mac-Mahon a tienutu revista preste armat'a din Versaille. In proclamatiune contra armata accentuaza, ca adunarea nationale a alesu presiedinte din sinulu armatei, avendu incredere in patriotismulu si energi'a ei, si ca ea va sustien6 ordinea si legea. Principele Napoleon primi cu invoirea regimulu pasportulu pentru reint6rcere, inse mai remane in strainatate. Germani'a pandesce la t6te fibrele procederiloru in Franci'a si Bismark tiene conferentie ministeriali la sosirea telegrameloru de acolo; elu lucra pentru restabilirea monarchiei in Franci'a. Critice tempuri pentru viitoriulu pop6reloru nemature; noulu ministeriu se compuse din 4 bonapartisti, 3 legitimisti, si 2 orleanisti, toti conservativi monarchisti.

In Madridu se deschisera in 3 Iuniu cortesele cu mesagiulu republicanulu Castellaru; elu -si respic6 firm'a sperantia, ca republic'a se va sustien6 si consolid6; liniscea domina preste totu.

In Romani'a se pregatesce festinulu immortentarei corpulu fostulu Domnu Alexandru Ioan I Cusa, care joi sosesce la Vien'a, si in 29 Maiu (10 Iun.) se va astruca cu pompa regale la Rugin6sa, dupa Tel. Poporulu. Faptele romane ale repausatiloru remanu eterne intre romani, de si fiendu in viatia nu se remunera dupa cuviintia. —

Main 3/15 1873.

Intru memori'a glori6sei dile de 3/15 Maiu 1848 la 1/4 de seculu, pelunga serbare cuvinita, avendu si ocaziunea alegerei membriloru pentru congressulu scolasticu archidiecesanu, tienutu adi sub conducerea d. Ionu Moldovanu, bravulu si zelosulu vice-protopopu gr. cat. din tractulu Catinei, amu facutu sacrificia liberali si spese pucine, intiel6pta recomandare in interessulu progressarei culturai si literaturai nationale. La ac6sta serbare a mai conferitu la fundulu „Academiei romane“ urmatorii domni contribuitori, si anume:

1. Ludovicu Simonu, proprietariu in St. Georgiulu de Campia	fl. v. a. 20
2. Iacubu Moga, proprietariu in Frat'a	10
3. Ionu Moldovanu, protop. gr. cat. in Catina	10
4. Andreiu Albonu, protop. gr. cat. in Palatca	5
5. Mihailu Angelu, protop. gr. cat. in St. Mihaiutelka	5
6. Petru Ratiu, protopopu gr. cat. in Cosiogu'a	5
7. Vasilie Popescu, preufu gr. cat. in Ineu	5

8. Ionu Florianu, preutu gr. cat. in Berchesiu	2
9. Ionu Mariasiu, proprietariu in Budatelicu	3
10. Simeonu Suci, propr. in Tiagsioru.	1
11. Andreiu Iliesiu, proprietariu in St. Georgiulu de Campia	1
12. Hieronymu Bozacu, canc. reg. de judicatoria in Mociu	5
13. Subscriulu	10
Summ'a fl. 82 v. a.	

14. Theofilu Hosszu, subinspectoru reg. de sc6le 5 (cinci) galbini. —

Summ'a ac6sta de 82 fl. v. a. si cinci galbini s'a tramisu prin subscriulu la on. comitetu alu asociatiunei pentru cultur'a si literatur'a poporulu romanu, si despre ac6sta se incunoscintia dia si domni contribuitori.

Alesandru Darabantu.

Tohanu vechiu Maiu 1873.

Diu'a de 3/15 Maiu, jubileulu de unu patrariu de seculu dela reinviarea nationale a poporulu dacoromanu, desi 6r6 tempulu contrariu — s'a serbatu si in comun'a n6stra fosta militaria.

S'a serbatu un'a misa pentru martirii din 1848, Eroulu Iancu, si pentru toti cati au luptatu, lupta si voru mai lupt6 pentru sant'a causa a romanismulu si drepturile date de Ddieu si natura nescritibile, inse usurpate ale poporulu dacoromanu. — S'a tienutu un'a cuventare nationale ocaziunale, s'au cantatu mai multe poesii nationale, de inocinti'a anger6sca scolastica. Sublimulu imnu „desc6ptate romane“ cantatu a storsu lacrimi din ochii acelor'a, cari au luptatu si au mirositu fumulu pulverei de pusca in lupt'a pentru libertatea nationale si tronu. — Momentu de mare emotiune pentru acei'a, cari au cunoscutu din esperienti'a loru propria tristulu si apasatoriulu trecutulu alu natiunei romane!!

Strainii edisesera de multu funest'a si infernal'a lege „alu nostru e pamentulu si cei ce locuescu pre densulu“! Devis'a romanulu 6r6 dupa cum au fostu croituo strainii, cum marturisesce unu martiru alu causei n6stre: „Muncesce romane de deman6ti'a pana s6r'a si fructulu muncii t6le nu va fi alu teu. Tatalu teu ti-a lasatu de mostenire o tiarina si arme, si tu nu te vei bucur6 de ele, ci vei traf vecnicu robindu, trupulu si sufletulu teu voru fi straine in pamentulu rositu de tine, vei plat6 aerulu ce resuffi, vei plat6 s6rele ce te incaldiesce si locul unde diacu 6sele mamei tele, vei plat6 dreptulu se hranesci vac'a, ce -ti hranesce copilasii tei si boulu ce -ti ajuta la munca, trupulu teu se va garbovi sub batere si partea ta in lume va fi ocar'a.“ — Trista 6r6 s6rtea colonieloru romane in resaritul Europei! In specie fratii granitarii din fostulu I regim. romanu, de care se tiene si comun'a Tohanulu vechiu, au servitu cu atata fidelitate tronulu si patri'a! Tierile Europei -su scaldate cu sange granitariu romanu, 6sele stramosiloru granitarii au implutu vastele campie ale Germaniei, 6r' altele diacu respite pre pamentulu Italiei si Franciei. Granitarii au estinsu confiniile imperiulu in tier'a acelor'a, cari -i ajuta

si sustienu astadi *) si tóte bunatatile urmate din bravur'a lor, le folosescu strainii. Ei au ostenitu si luptatu, si de fruptulu gloriei lor se folosescu strainii, cari, pana luptau ei in tieri straine -si faceau acasa socotél'a lor. Asia d. e. Cine folosescu padurile si alte bunatati de pre muntii de frontiera pre cari i-au aperatu si adusu in parte fostii granitieri?! Sasi din Brasiovu, cari nu au pusu nece verfulu degetetului la greutatile impreunate cu padirea lor. Granitieri pentru fidelitatea lor catra patria si tron si pentru eroismulu ce l'au manifestatu in tóte periclele -su lipsiti de tóte d. e. regaliele, tóte le-a apropiatu siesi erariulu, de securu, ca nu din altu motivu, fora singuru din ace-l'a, cá se nu le aiba romanii, si pentruca pre romani strainii totu deaun'a i-au resplatitu dupa axiom'a: „fa bine si ascépta reu.“ Si apoi pentru ce se nu aiba si romanii, cari au versatu atat'a sange pentru tron si patria, aceleasi privilegii si libertati in tior'a Barsei, cá vecinii sasi, cari nu se voru superá, ca le spunemu dreptulu in facia, ca densii nu au avutu a indurá atatea necasuri si suferintie, cá romanii vechi locuitori ai acestui pamentu santu romanescu. Déca s'ar' finí reulu cu atat'a totu ar' mai fi! Dér' vai! „se incérca crudii in órb'a loru trufia se ne rapésca limb'a! . . . . .

Unu singuru paladiu granitariescu a mai ramasu pana acuma ne atinsu de veninulu otravitoriu ad. scólele granitiare, cari singure din tóte scólele romane -su pre petioru mai securu de a se emancipá, si asi luá seriosu rolulu ce-lu au de imple-nitu in sinulu natiunei nóstre. Dér' ce se vedi! mai de unu anu de dile sufla uraganele veninóse si furtunóse se restórne si se rapésca acestu paladiu alu Minervei romane granitiare, carele e paditu si condusu de unu corpu de barbati esiti din sinulu fostiloru granitieri, pré devotati, intielepti si nepreocupati de nece una patima; ei condusi singuru de dorulu si iubirea de a vedé pre poporulu granitieri in specia si pre toti romanii in genere mai fericiti atatu in privinti'a materiala catu si morale. Ddiu se le ajute! pentru ca lucra pentru una causa santa! — Un'a singura dorire asi mai avé Dle Redactore! cá se se stabilésca diu'a de 3/15 Maiu cá serbatóre legata pentru tóta suflarea romana, cá pascile invierii nóstre natiunale, cá pascile scaparei din rob'i'a Egiptului, — Ca-ci déca respitulu poporu a lui Israelu si astadi mai serbéza pascile scaparei din servitutea egipteana, din jugulu lui Faraone, pentru ce se nu serbamu noi?! pentru ce se nu lasamu noi fitórei generatiuni romane unu monumentu perpetuu?! pre carele, nu -lu póte consumá dentele rodioriu alu tempului, si prin carele se resuscita faptele mari ale stramosiloru nostri; sentimentele natiunale prin asemenea serbatóre -si capeta nutrimentulu seu, — se entusiasmeza si insuflatesce poporulu pentru a contribuí la crearea unoru stabilimente, prin cari, si cu ajutorulu caror'a numai, potemu se ajungemu la tior'a dorita. Suntu destule serbatori la poporulu nostru fora picu de insemnetate, ma! chiaru superstitióse, cari nutrescu lenea si nelucrarea, primii factori ai seraciei. Ar' debuí dér', cá auctoritatile nóstre besericesci se lucre la stirpirea acestor'a, si la introducerea si a pasciloru nóstre natiunale, cu care ocasiune se póte lucrá multu si cu mare efectulu la indemnarea poporulu spre asi fundá prin diligintia si labore unu venitoriu mai felice. Asiá se fia!

Cincinatú.

De langa Vladeas'a in Maiu 1873.

Me simtiu pré fericitu de a ve poté comunicá ceva in bucuratoriu, ceva maretu si folositoriu.

In 3/15 Maiu s'a serbatu in comun'a Margau santirea petrei fundamentale la nóu'a scóla confesionale gr. cat. edificanda. — La festivitátea asiadiarii pietrii fundamentale, mai alesu pentru

*) Au mutatu graniti'a de sub megur'a Zernestiloru si Branu, unde e astadi, precum dovedescu semne, si acei cari au luat parte la acestu actu.

insemnatatea dilei de 3/15 Maiu — a dilei celei maretie in istori'a si viéti'a romanului sau fostu invitatu de catra parochulu Margaulu mai multi inteliginti din giuru, dér' nefiendu tempulu favoritoriu, s'au infaciosiatu numai DD. Basiliu Porutiu, administratorele eparchiei Margaulu, Samuele Popu regiu perceptoru in Bociu, Basiliu Floca parochu in Retetia si Nicolau Cotesielu proprietariu in Gilau. — Festivitátea ceremoniei s'a inceputu pre la 12 óre indata dupa ce au sositu laudatii óspeti in facia intregu poporulu, care de multu nu s'au vediutu adunatu in unu numeru asia mare cá cu acésta ocasiune.

Trei d. preoti in ornatele sacre mergendu inainte cu praporele in frunte, au mersu din beserica la loculu celu de scóla, unde prin semnalulu tréscuriloru, ce pare a nu mai incetá din bubuitu, s'a facutu de scire inceperea ceremoniei. —

Amesuratu ritulu nostru orientale s'a santitu mai antaiu ap'a, apoi s'a stropitu cu apa santita intregu fundamentulu, dupa care parochulu Margaulu Alesandru Fodoru, pasindu inainte, a rostitu un'a cuventare meduósa catra poporu si publiculu adunatu la acea solemnitate — aretandu cu penelulu celu mai ageru scopulu adunarei, precumu si insemnetatea dilei de 15 Maiu — spunendu mai departe poporulu, ca fara de scóle bune nu este mantuire, — indemnandu in urma pre toti presentii, cá diu'a de 15 Maiu se o serbedie in totu anulu, cá una serbatóre nationala.

Acésta cuventare strabatú si miscá adencu animele celoru presentii. — Dupa acea a pasitu inainte unu elevu dela scóla confesionale locale si a declamatu poesi'a bardului nationale A. Muresianu la 3/15 Maiu — apoi sau cantatu de elevi locali mai multe poesii nationale. Cu acestea apoi sau purcesu la asiadiarea pietrei fundamentale, ce sau si facutu prin d. adm. Basiliu Porutiu si Alesandru Fodoru parochulu Margaulu intre bubuitulu tréscuriloru, asupr'a caror'a sau cetitu apoi rogatiunile indatinatate la atari ceremonie — apoi s'a intreprinsu cladirea. —

Fininduse festivitátea, s'au intrunitu ospetii cu judele comunale si invetiatióii scólei locale confesionale in localitatea parochului locale la unu prandiu frugale.

E sciutu, cumca la asiá prandiuri nu lipsescu toastele, cu atat'a mai vertosu la acésta festivitáte si in acésta di maretia, dér' abstragundu dela atele ce sau redicatu pentru martirii romanismului — si maretia serbare de 25 ani a dilei de 3/15 cá diu'a vietii si a inviarii nóstre politice, amentescu numai pentru Maiestate, pentru parentele metropolitu, si pentru tóta inteliginti'a romana. —

Dè ceriulu, cá in scurtu se ne vedemu adunati intru unu numeru mai mare la santirea intrarei in nóu'a scóla confesionale edificanda — spre ce ne si nutresce cea mai viua sperare cunoscundu zelulu judelui si alu parochului intru acesta causa santa, cari nemic'a nu crutia intru redicarea unei scóle bune. Deci Margaulu in scurtu va poté fi de modelu cu scóla sa confesionale, intocma precum e cu sant'a s'a beserica. Onóre vóua luptatoriloru! pasiti numai inainte, ca-ce fruptulu osteneleloru vóstre va fi secerisiulu celu mai manosu, vediendu-ve realizata dorinti'a prin redicarea scólei —, pre acariu'a fruntariu se figuredie „Esemplulu poteriloru unite.“ Dumnedieu este cu voi si va fi in eternu intru tóte lucrarele vóstre ce le veti face spre fericirea fapturiloru sale, a poporulu romanu.

Unu óspetu.

Transilvani'a in dilele patimeloru 1873.

(Capetu.)

Ministrulu recercatu implini cererea boieriloru si caus'a se luá de la forulu competente, care cunosceá mai bine relatiunile Transilvane si avea in fruntea sa unu presiedinte dreptu*). Cu ce dreptu s'a intemplatu acésta procedura ilegale noi nu potemu sci, i-amu vediutu inse tristele urmari.

Ascultati, rogu-ve, motivele curiei de atunci in acésta causa controversa. „A közönség birtokát és legeltetését felperes kereset levelének kitétele szerint csak az 1849 ik évben kötött nyilván haszonbéri szerződésből kellestén következtetni.“

Actele procesuali au doveditu contrariulu si adeca, ca cuiesdenii de 100 ani au folositu locurile de cërta, ca estirpatiunile s'au facutu parte in nainte de 1819 iéra calea facuta intre anii 1819

*) Ast'a nu placea boieriloru. Red. Fed.

si 1848 s'au facutu cu invoirea stapaniloru, — ca contractulu, despre care e vorb'a la inchiaiatu in 1849, numai cati-va locuitori de „fric'a baioneteloru.“

Nu credu, Dle Red. ca acésta procedura se mai aiba parechia undeva in lume, — asemenea scandalu in justitia este posibilu numai la noi.

A luá de la cine-va averea, nu pre bas'a probeloru, nu dupa, ci in contra acteloru, nu pre bas'a convingerei judecatoriesci ci cu deduceri „következtetés“ — nu insemna ore a-ti bate jocu de legi, de umanitate si proprietate?!

Vaietele poporulu in contra acestoru fara de legi au strabatutu in fine si in palatulu ministeriului de justitia din Bud'a-Pest'a. Ministrulu, vediendu din celea descrise, si altele asemenea acestora cumca justiti'a e greu compromisá, cumca din caus'a neconcederei restitutiunei, averea tieranului nu este securá ci neintreruptu amenintiatá de nesatiulu ciocoiescu, — decisera a vindecá ranele infpte, respectivu a concede vindecarea lor pre cale legale. Asiá in 6 Maiu 1872, pre bas'a inpoternicirei date de catra camera legislativa publicá procedur'a pentru regularea relatiuniloru de posesiune din Transilvani'a si in § 13 alu aceleia procedure suscepú urmatori'a dispusetiune: „A perorvoslatokra nézve, ide értve az igazolást és a perujitást is a törvénykezési rendtartás szabályai követendők.“

Acésta dispusetiune, reclamata de dreptulu calcatu in pitióre alu miiloru de asupriti, a fostu salutata cu bucuria in patri'a nóstra. Déra dorere, pana asta-di inca neci un'a din ranele infpte nu s'a vindecatu si faimele venite de la Pest'a voiescu a si sci cumca boierii si ciocoi au tiesutu la intrige in tóte directiunile pentru revocarea dispusetiunei mai susu atinse ori pre calea ministeriului, ori prin legislatiune.

Nu scimu incatu se fia adeverate aceste faime, déra noi cei loviti de sórte si de bunavointi'a ciocoiésca, ne tememu ca faimele voru deveni adeveru. **Facemu** deci apelu la toti barbati nostri de influintia, rogandu-i a fi cu atentiune in caus'a acésta si a impedeca realizarea flagelului, ce ne amenintia.

IV. Vi-amu promisú, domnule Redactore, a vi comunicá resultatulu cereriloru adresate de catra tofaleni, dupa deposedarea lor, catra dieta si ministeriulu de justitia, precumu si resultatulu petitiunei asternute prin una deputatiune din sinulu loru Maiestatei Sale marelui nostru principe.

Éta! ce amu aflatu in obiectulu acest'a chiaru din gur'a tofaleniloru. — La interpelarea dvóstre atatu ministrulu de interne, catu si si celu dela justitia au respunsu, cumca esecutiunea in contra tofaleniloru a fostu in ordine, dupa lege, ca neci ministeriulu neci corpulu legislativu nu le póte ajutá nemicu. Din contra, celu de la interne descoperi o crima, pre care ar' fi comis'o unii alegatori, cari au impartitu bani straini la tofaleni. Dér' pres'a romana si o parte din cea straina nu se multiumi cu acestu respunsu basatu pre informatiuni mincinoése, ci starui cu tóte poterile, cá se se faca dreptate tofaleniloru Intre acestea Maiestatea Sa ordiná ministrulu de justitia, cá se-i raporteze pre largu despre caus'a acésta. Ministrulu recunoscu in raportulu seu fara siovaire, cumca tofaleniloru li s'a facutu nedreptate si ca mai tardiu cu altu resultatulu s'ar' fi decisu caus'a lor. Pre bas'a acestui reportu urmá préinalta resolutiune din 20 Maiu 1870 si in urm'a acesteia decisiunea ministeriale sub n. 10020/870: „Noha ezen ügyben a törvénynek oly értelmezése szolgált ítélet alapjául, mely 1858—1867 években kérdés alatt állott s a melynek alkalmazása az okból a legfelsőbb bíróságoknál általában fel volt függesztve, minthogy azonban a perujitás, a fenforgo rendkívüli körülmények lehető figyelembe vétele mellett is, csak rendes bírói eljárás útján eszközölhető, s minthogy más részt azon kárterítési kereset is, melyet folyamadó felek eshetőlegesen az eljáró bíróság elen emelhetnének csak rendes bíróság állapíthatja meg, folyamodo felek úgy perujítási mint az eljáró bíróság ellen netalán támasztható kárterítési keresetükkel a rendes bírósághoz utasítottak.“

Cu acésta decisiune a mana tofalenii alergara la mai multi carturari romani rogandui de svatu in privinti'a inoírei procesului.

Dér' neci unulu dintre cei recercati nu opinioná, cá se-si inoiesca procesulu pre bas'a acelei decisiuni ministeriale, pentru ca la tribunale erá introdusa prassa: de a nu concede restitutiunea, prin urmare se prevedea din capulu locului, cumca tóte ostenelele si spesele voru fi indesiertu. Asiá tofalenii se adresara din nou catra ministrulu justitiei,

rogandu-lu se nu amble cu doi bani in 3 pungi, ci ori se li spuna verde, cumca nu le póte, ori nu voiesce a le ajutá, ori se dechiare, cumca de si pracs'a n'a concesu restitutiunea, totusi pentru impregiurari estraordinare (rendkivüli körülményeknél fogva) se concede deposedatiloru tofaleni. Cererea tofaleniloru de cuprinsulu acest'a s'ar' poté vedé sub numerulu 13107 séu 13111 § 1870 in despartimentulu justitiei.

Cu multa superare mi istorisira tofaleni caus'a loru, dér' mai vertosu -si esprimara dorerea sufletésca in contra nepasarei ministrului. Cugeta, domnule, mi disera ei: de 3 ani de dile n'a avutu tempu domnii din Pest'a a ni da la cererea nóstra unu respunsu bunu ori reu. Chiaru ministrulu recunósce a se fi luatu de basa a sentintiei una interpretatiune a legeri, care a fostu dubia, din care causa aplicarea legeri la tribunalele supreme a fostu suspinsa. Recunósce mai departe, cumca in caus'a presente subverséza impregiurari estraordinarie si totusi nu scie aflá cale si midiolóce de a ni ajutá!! Ei bine! déca legea a fostu suspinsa in genere, pentru ce s'a facutu esceptiune in favórea lui Áporu? S'a facutu esceptiunea cu invoierea regimului? Acést'a neci noi nu o credemu, ca-ci nu voimu a presu-pune, ca regimulu ar' fi partisanu in cause private.

Déca dér' curi'a cá foru incompetente a adusu sentintiele despoitórie de averea unei comune in-tregi atunci, candu legea erá suspinsa, óre nu de sine urméda ca si acelea sentintie debe se fia considerate de nule? Pentru ce n'a dispusu dér' ministeriulu, cá causele tofaleniloru judecate nu dupa legi, ci dupa placulu actorelui, se se reasumedie la forulu competente?

Noi din parte-ne multumimu ministrului pen-tru recunóscerile sale, ce le face prin susu atins'a resolutiune, dér' constatamu ca in alte parti ale lumiei nu se mai intempla, cá pre bas'a unoru sentintie aduse in tempulu suspensiunii legiloru, in tempulu juristitiului se se arunce in drumu o comuna intréga!

Constatamu mai de parte, cumca de si opini-unea publica, de si chiaru pres'a straina a califi-catu de barbaru si perjuriu pre celu ce comise crim'a in contra umanitateri, de si chiaru ministrulu justitiei recunósce, cumca caus'a din cestiune s'a decisu nu dupa lege, ci afara de lege, totu-si de 4 ani de dile n'a aflatu cu cale inaltulu regimu a sterge intrunu modu séu altulu pat'a scarnava de pre justiti'a tieriei si totu una data a aliná durerile atatoru suflete nevinovate, cari au caditu victima, pentru nesatiulu unuia, pentru maliti'a altora, pen-tru disordinea in justitia si in fine pentru nepasa-rea puterei esecutive!!

Inca un'a, domnule redactore; din cate amu auditu de la tofaleni: N'a fostu de ajunsu total'a nóstra nimicire, n'a fostu de ajunsu compromiterea justitiei, a trebuitu se urmeze si unu feliu de re-cunósce a meriteleru lui. O insulta acést'a ne mai audita, aruncata in faci'a opiniunei publice din partea dlui Bitto. Cumu, inaintea vóstra mai are merite acél'a, pre care opiniunea publica, pre care Europ'a intréga l'a dechiaratu de barbaru si per-juriu? Bine, pré bine, domni ministri, dér' se sciti ca opiniunea publica v'a cunoscutu fapt'a, iéra poporulu a semtitu vatamarea. Éta cascigulu, care lu are umanitatea in viioriu.

Vediendu tofaleni, ca nu mai primescu neci unu respunsu de la ministrulu justitiei la susu atins'a loru cerere, s'a resolutu cu invoierea comitatului din M. Osiorheiu a urdi procesulu din nou pre bas'a § 13 din procedur'a despre care vi amu scrisu in un'a din epistolele mele de mai nainte.

Déca s'a urditu acelu procesu pene acumu séu nu, n'amu potutu aflá, sciu atata de la comi-tetulu din Osiorheiu, cumca „tofaleni au cerutu de la ministrulu justitiei delegarea altui tribunalu in loculu celui din Osiorheiu pentru pertraptarea si deciderea causei loru din nou. Se spune mai departe, cumca de si cererea loru in acestu obiectu s'a prezentatu ministrului de mai multe luni de dile, aceea inse pene asta-di inca nu e resoluta. Vi marturisimu dle Redactore, ca nu pricepemu acést'a interdiere!

Ne tememu, nu cumva se se implinésca pro-feti'a unoru reuvoitori ai ministrului Pauler, cumca: pre catu a fostu elu de mare ca profesore pre atata va fi de piticu cá ministru! „Fed.“

Crise preste crise.

Tempulu estu mai recente nu se póte numi altu cum mai bine, de catu tempulu criseleru. Os-

cillatiuni viue si conturbate vedemu in viéti'a fia-carui statu astadi, mai cu seama dela sangerosulu resbelu alu Germanismului contra Franciei.

Dupa crisea min. din Angli'a, cea din Spani'a, si Itali'a, Franci'a éra se apropia de una crise infri-cosiata. Se dice, ca cu abdicatiunea lui Thiers, presiedintele republicei franceze, monarchistii, in frunte cu generariulu Mac-Mahon de Magent'a, a-jungundu la putere, se precepe numai in camer'a de Versali'a, si proclamandu Monarci'a, unu sarge-roso bellu civile d'abié se va poté evitá, déca am-bitiunea cavaleriloru monarchismului nu se va su-pune de buna voia vointiei imperiósce si puternice a republicanului poporu, a republicanei natiuni fran-cese. Me temu, ca estremulu acestoru miscari din Franci'a va provocá una nóua editiune a anului 1790.

Nu multa mai mica crisa este in Germani'a, cerbicós'a si inversiunat'a lupta intre clerulu poter-nicu si guvernulu germanu; precum si neliniscea din Alsaci'a si Loren'a, si divergentele nisuintie ale unoru regate din Germani'a.

Pre cum vedemu dér' afara nu e bine, inse mai reu este la noi acasa. Care cetitoriu n'a au-ditu de nemai pomenit'a crisa de bursa din Vien'a? prin care nu numai s'au nefericitu mii si mii de familie, ci s'a doveditu in modulu celu mai eclan-tante catu de inradacinat este siarlatanismulu pu-blicu in acestu imperiu nefericitu, ce se numesce Ostrunguri'a. Imperiulu, ce are basea sa pre astu-feliu de fundamente, a disu „Politik“ din Prag'a, este nu numai putredu, ci si aprópe de cadere, de disolutiune in partile sale naturale constitutiórie. Ne dóre a audí acést'a despre imperiulu, care totu deaun'a amu doritu se -lu vedemu in florindu si pro-sperandu spre salutea natiuniloru si desvoltarea interesseloru loru; inse dorerea ni este duplice, ve-diendu ca acést'a crancina lovitura, mai grea de catu cea dela Solferino si Königrätz, s'ar' fi potutu incungiuirá, déca barbatii, cari au in manile loru astadi destinele Austriei ar' fi suplinitu ambitiunea si reutatea loru cu sinceritate si bunavointia, si ar' fi plinitu curatele dorintie si justele pretensiuni ale natiuniloru din imperiu. Imperiulu si guvernulu, ce nu are radecinele sale de taria si putere in a-nimele intregi poporatiuni, ci numai in a unei fractiuni, pre cum este celu ostrungurescu, este sclavu-lu celoru mai desierte illusiuni; este impotent'a jocaria in puterea doreroseleru amagiri, déca alu-neca a tiené firmu, ca are se esiste multu, ca are se se bucure multu de exclusiv'a sa domnire si su-prematisare.

Acestu tristu adeveru trebue se constatamu si despre Austri'a dincolo si dincóce de Laitha Pre cei de dincolo pre nemti, Nemesea i-a ajunsu cei de dincóce, ungurii, asemené nu voru scapá.

Crisea de bursa din Vien'a nu este numai una simpla resbunare a siarlatanismului internu, ci cutediu a presupune, ca este totu-odata productiunea unui siarlaranismu si esternu. Se vede, ca este una victoria a osteneleloru lui Bismark, care pana va traí va lucrá si folosi tóte spre debilitarea si nimicirea Ostrunguriei, ca-ci dupa simptomele pre-sinte, tempulu nu este departe, candu sute de mii de fii ai Austriei ér' voru fi chiamati a se sacrá mortii, inse asta-data séu spre mantuirea imperiu-lui, séu spre ultim'a lui aperare.

Deci egemoniloru din Vien'a si Pest'a, déca sunteti amici ai acestui imperiu, incetati cu funes-tulu vostru jocu, pana mai este tempu, innainte de ultim'a crisa decidietória; intindeti man'a de pace si fratietate, facundu dreptate tuturor natiuniloru din Austri'a dela un'a margine la alt'a, ca-ci de nu, millenariulu nostru imperiu curundu póte cadé pentru totu deaun'a in domeniulu istoriei si alu atlantiloru vechi. Valeriu.

Noutati diverse.

— Dumineca in 1-a Iuniu se deschise calea ferata Brasiovu — Sigisiór'a pentru folosirea pu-

blica. Una imbuldiala colosale semnalisa curiosi-tatea publicului. 24 carre cu pasageri pornira in-tre musica si vivate; inse la Rakosiu alunecandu unu caru de pe sine, la podulu preste oltu, casiuna lucru de vro dóue óre pana ce locomotivulu se re-asiedia pe sine fara periclu.

— Exc. sa d. episc. r. c. Dr. Michaile Fogarasi a daruitu cate 4000 fl. fonduriloru gim. din Brasiovu si Simleulu de Ciucu.

— In Stambulu au arsu 380 case si bolte in nóptea de 28 Maiu; ér' in Boston si mai multe, inoatu daun'a face multe milióne.

Clusiu in 29 Maiu 1873.

Junimea romana dela universitatea din Clusiu va arangiá una petrecere de véra (Maialu) ce se va tiené in gradin'a asia numita „Regin'a Anglesa“ in 31 Maiu st. vechiu (12 Iuniu st. n.) 1873. Venitulu curatu este destinatulu „fondului academiei de drepturi romane“, la care avemu onóre a invitá toti romanii din Transilvani'a si Ungari'a; la ca-sulu deca unii dintre on. dni n'ar' fi capatatu pana aci invitatiuni, care numai din uitare séu necu-noscintia s'ar' fi intemplat, suntu rogati a par-ticipá si in lipsa acestia. Ofertele generóse se voru face cunoscute pre calea publicitatii. — In no-melecomitetului arangiatoriu.

Nicolau Maroianu
notariu.

Publicare.

Despartimentulu 18 alu asociatiunei Transil-vane romana literarie statatoriu din comitatulu Tur-dei de diosu, si scaunulu Ariessului estu-anu -si va tiené adunarea sa generale in opidulu Turd'a la 24/6 a. c. st. n. 9 óre matutine in locuinti'a protopopului gr. cat. de aici. — Deci toti ono-ratii membri de ver-ce categoria din acestu des-partimentu cu onóre santu invitati a luá parte act-iva la acea adunare pentru pertractarea multoru obiecte referitóre la progresarea scopului asociati-unei. — Turd'a 31/5 1873 st. n.

Iacobu Lugosianu
protopopu gr. cat.

Comitele supremu alu comitat. Turd'a.
Nr. 2577/v. c. 1873. 1—3

Publicatiune.

Comitetulu representativu alu comitatului Turdii, va tiené la 25-a Iuniu a. c. conferintia ordinaria, cu care ocaziune se voru publicá articlii de lege, se veru pertractá si resolví ordinatiuni, requisitiuni si alte cause interne, precum si propunerile ce s'ar' poté da inainte. —

Turd'a, in 27 Maiu 1873.

Br. Georgiu Kemény m. p.
comite supremu.

„ALBINA“

Institutu de creditu si economii
in Sibiu.

Se amintesca domniloru actionari ai institutu-lui nostru, ca in sensulu publicatiunei si provocarei particulare dto 1 Iuniu 1872 nr. 337 terminulu responderii ratei a VII pentru completarea a 70 fiorini de actiune a fostu **1-a Maiu 1873** —, ér' ratele restante se respundu la terminele urma-tóre:

Rat'a VIII cu 10 fl. de actiu. pana in 1 Augustu 1873.
" IX " 10 " " " " 1 Noemv. 1873.
" X " 10 " " " " 1 Februar. 1874.
Sibiu 20 Maiu 1873.

2—3

Directiunea institutului.

Indreptare. Nr. 36, cu datulu 24/12 Maiu: dilu **37.** etc. pana la 39.

CALEA FERATA OSTICA UNGUREASCA.

Deschiderea liniei Sighisiór'a—Brasiovu.

Lini'a partiala a calei ferate ostice unguresci

Sighisiór'a—Brasiovu

cu statiunile HASIFALEU, ARCHIT'A, BEI'A, CATI'A, HOMORODU, RACUSIULU inf., AUGUSTINU, APATIA, FELDIÓRA, BODU, BRASIOVU se va predá comercíului generale

la 1-ma Iuniu 1873.

Statiunile BEIA si RACUSIULU inf. suntu menite pentru serviciulu de persóne- bagagia- si grande vitesse (Eilgut), statiunea BODU numai pentru serviciulu de persóne si bagagia; tóte cecelealte statiuni atatu pentru transportulu de persóne-bagagia- si Eilgut, catu si pentru celu de marfa (Frachtgut, petite vitesse).

MERSULU TRENURILORU

cu transportu de persóne pe lini'a MURESIU-OSIORHEIU—TEIUSIU—BRASIOVU, COPSI'A MICA—SIBIIU si TEIUSIU—ALB'A-IULI'A:

A. Lini'a Muresiu-Osiorheiu—Teiusiu—Brasiovu.

Dela Muresiu-Osiorheiu la Teiusiu—Brasiovu.				Dela Brasiovu la Teiusiu—Muresiu-Osiorheiu.			
Statiuni	Miluri	Trenulu acce- leratu mixtu Nr. 3		Statiuni	Miluri	Trenulu acce- leratu mixtu Nr. 4	
		sosescel	pléca			sosescel	pléca
		óra m.	óra m.			óra m.	óra m.
Muresiu-Osiorheiu		sér'a	9 35	Brasiovu		d. am.	3 25
Nirasteu	1.08	9 51	9 56	Bodu	1.75	3 53	3 55
Cipeu-Jernutu	2.15	10 29	10 36	Feldióra	1.13	4 14	4 24
Bogat'a (se opresce)	1.71	11 10	11 12	Apatia	2.09	4 58	5 6
Ludosiu	0.37	11 19	11 29	Augustinu	1.64	5 32	5 40
Chetia (se opresce)	1.32	11 49	11 51			sér'a	sér'a
Cociardu	1.20	12 9	12 14	Racusiulu inferioru	1.41	6 3	6 5
Vintiu de susu	0.84	12 27	12 37	Homorodu	1.84	6 35	6 43
Aiudu	1.83	1 9	1 21	Catia	1.13	7 1	7 6
Teiusiu	1.72	1 46	2 16	Beia	1.32	7 27	7 29
Cisteiu (se opresce)	1.13	2 32	2 34	Archita	1.15	7 48	7 53
Craciunelu	0.99	2 48	2 50	Hasifalau	2.10	8 28	8 36
Blasiu	1.02	3 7	3 17	Sighisióra	1.31	8 57	9 22
Hususeu (se opresce)	1.20	3 34	3 36	Danesiu	1.34	9 49	9 51
Micasasa	1.10	3 51	3 56	Elisabetopole	1.44	10 13	10 21
Copsi'a mica	1.35	4 20	4 45	Mediasiu	2.37	10 54	11 12
Mediasiu	1.37	5 8	5 28	Copsia mica	1.37	11 35	12 —
		dimin.	dimin.	Micasasa	1.35	12 24	12 29
Elisabetopole	2.38	6 1	6 9	Hususeu (se opresce)	1.10	12 44	12 46
Danesiu	1.44	6 31	6 33	Blasiu	1.20	1 3	1 13
Seghisióra	1.34	7 —	7 15	Craciunelu	1.02	1 30	1 32
Hasifaleu	1.31	7 36	7 46	Cisteiu (se opresce)	0.99	1 46	1 48
Archita	2.16	8 21	8 26	Teiusiu	1.13	2 4	2 39
Beia	1.15	8 45	8 47	Aiudu	1.72	3 4	3 24
Catia	1.32	9 8	9 13	Vintiu de susu	1.83	3 54	4 9
Homorodu	1.13	9 31	9 43	Cociardu	0.84	4 22	4 27
Racusiulu inferioru	1.84	10 13	10 15	Chetia (se opresce)	1.20	4 45	4 47
Augustinu	1.41	10 38	10 48	Ludosiu	1.32	5 7	5 16
Apatia	1.64	11 14	11 20	Bogata (se opresce)	0.37	5 23	5 25
Feldióra	2.09	11 54	12 7	Cipeu-Jernutu	1.71	5 59	6 4
Bodu	1.13	12 26	12 28	Nirasteu	2.15	6 37	6 42
Brasiovu.	1.75	12 56	d. am.	Muresiu-Osiorheiu	1.08	6 58	dimin.

B. Arip'a Copsi'a mica—Sibiiu.

Dela Copsi'a mica la Sibiiu.				Dela Sibiiu la Copsi'a mica.			
Statiuni	Miluri	Trenulu acce- leratu mixtu Nr. 9		Statiuni	Miluri	Trenulu acce- leratu mixtu Nr. 10	
		sosescel	pléca			sosescel	pléca
		óra m.	óra m.			óra m.	óra m.
Copsi'a mica		dimin.	4 50	Sibiiu		sér'a	9 35
Seica mare	1.47	5 12	5 14	Ocn'a	1.34	9 58	10 —
Lomnesiu	1.71	5 43	5 47	Lomnesiu	1.37	10 24	10 29
Ocn'a	1.37	6 11	6 13	Seica mare	1.71	10 58	11 —
Sibiiu	1.34	6 36	dimin.	Copsi'a mica	1.47	11 22	nóptea

Se léga in Copsi'a mica cu trenulu nr. 3

Se léga in Copsi'a mica cu trenulu nr. 4

C. Arip'a Teiusiu—Alb'a Iuli'a.

Dela Teiusiu la Alb'a-Iuli'a.				Dela Alb'a-Iuli'a la Teiusiu.			
Statiuni	Miluri	Trenulu acce- leratu mixtu Nr. 7		Statiuni	Miluri	Trenulu acce- leratu mixtu Nr. 8	
		sosescel	pléca			sosescel	pléca
		óra m.	óra m.			óra m.	óra m.
Teiusiu		dimin.	2 50	Alb'a-Iusi'a		nóptea	1 5
Alb'a-Iuli'a	2.54	3 29	dimin.	Teiusiu	2.54	1 44	nóptea

Se léga in Teiusiu cu trenulu nr. 3 si 4

Se lega in Teiusia cu trenulu nr. 3 si 4.

Trenurile de mai susu se alatura in Alb'a-Iuli'a de trenurile de persóne nr. 2 si 1 ale calei ferate I transilvane catra si dela Budapest'a. In trenurile mentionate mai susu se voru primí calatori de clas'a I, II, III si IV.

Budapest'a, in Iuniu 1873.

Directiunea generala.